

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Posamezna številka stane 2 kroni.

Naročnina listu: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četiri leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban štev. 113.

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta štev. 5. - Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban štev. 113.

40. številka.

Maribor, dne 3. aprila 1922.

Letnik XIV.

Ob pogrebu knezoškofa.

Papežovo sožalje.

Sv. Oče Pij XI. je izrazil stolnemu kapitulju po kardinalu Gasparriju svoje iskreno sožalje po smrti prevzvišenega nadpastirja v naslednji brzojavki:

„Sveti Oče želi blagopokojnemu škofu večni mir. Vam vsem pa podeli apostolski blagoslov kot nosilca nebeške čolazbe

Svoje sožalje

so nadalje izrazili stolnemu kapitulju: Skofijstvorinarjiat Banjaluka; dr. Adam Heffer, knez celoovski, novi škof šibeniški dr. Mileta; ordinarijat grško-katoliške škofije križevačke; dunajski kardinal nadškof dr. Piffl; graški knezoksoi dr. Leopold Schuster; dr. I. Roesler, škof šentpavlski; Volbenk Serajnik, generalni vikar v Dravogradu; in.šk. župnijski urad Velika Nedelja. Finančno ravnanje v Mariboru; vseučilišni profesor dr. M. Slavič, ki zdaj biva v Rimu; ravnatelj drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru; okr. zastop v Mariboru; podružnica Jadranske banke v Mariboru; Jugoslav. klub v Beogradu; kongregacija očera Božje ljubezni na Dunaju; Klub Cehu v Mariboru; notar dr. Ivo Sorli v Rogatecu; Kat. gospejno društvo v Mariboru.

Zalovanje v rojstni župniji Konjice.

Konjice, rojstna župnija vzvečnelega vladike, so v žalnih zastavah. Zalno zvonjenje se vrši tam vsaki dan. V nedeljo, dne 2. aprila, je bila le-tam molitvena ura za blagega pokojnika, sveta maša zadušnica pa bo v četrtek, dne 6. aprila. Svoje sožalje so izrazili pri preč. g. arhidiakonu v Konjicah: Knez Alfred Windischgraez; okrajni glavar dr. Trstenjak in komisar Mahnič; trški župan g. Fr. Goligrane; župani občin konjiške okolice, Bezina in Tepanje; okrajni zastop g. dr. Rudolftu; Kat. politično društvo; Kat. izobraževalno društvo in konjski Orel.

Pogrebne svečanosti.

Danes jutraj ob 8. uri so se začele pogrebne svečanosti. Duhovščina, kolikor jo je že došlo do te ure, se je zbrala v stolnici in od tam odšla v žalnem sprevodu pred škofijo v htiši žalosti. Tu je slovesno blagoslovil telesne ostanke pokojnega škofa lavantinski stolni prošt dr. Matek ob asistenci stolnega kapitulja, in druge duhovščine. Nato so prenesli krsto v svečanem sprevodu v stolnico, kjer so jo postavili na križišču srednje in prečne ladje. Prostore okrog krske na levo in na desno ter prva dva oddelka klopij so zavzeli duhovniki in bogoslovci. Duhovniki pojejo na to mrtvaški oficij — tri nokturne in hvalnice. Oficijator je bil stolni prošt dr. Matek.

Ljudstvo se je začelo zbirati na Slomškovem trgu že pred 8. uro. Vojaški kordon je zaprl Slomškov trg okrog cerkve za promet. Ob 10. uri začelo prihajati k pogrebnim slovesnostim razne deputacije in oficijelni zastopniki, ki so došli v avtomobilih, deloma pa v kočijah in peš. Zavzeli so v stolnici prostore v kornih klopih in med temi. Navzoči so bili: general Dokič, poveljnik Dravske divizije, kot zastopnik Nj. Veličanstva kralja Aleksandra; pokrajinski namestnik g. Ivan Hribar v svojem imenu in kot zastopnik ministrstva ver; dr. Skaberne, šef oddelka za uk in bogočastje; okrajni glavar mariborski dr. Lajnsiž z uradniki; finančni ravnatelj dr. Povalej; minister n. r. Gostinčar s spremstvom zastopnikov Jugoslovanskega kluba Nemanica, Skobernetič in Kranjca; mariborski župan V. Grčar z zastopniki občinskega sveta ter mestnih uradov; dvorni svetnik Fon; polkovnik g. Babič z zastopniki oficirskega zbora; dr. J. Leskovar z zastopniki okrajnega zastopa mariborskega; zastopstvo trške občine konjiške in okoliških občin Bezina in Tepanje; dr. Ivan Rudolf za okr. zastop konjiški; ravnateljstva srednjih šol marib.; ravnateljstvo sadjarske in vinorodne šole v Mariboru; ravnateljstvo moške kazalnice; orožniško po veljstvo v Mariboru; policijsko ravnateljstvo; deputacije raznih katoliških društev, kakor: Kršč. soc. zveza, Orlovska zveza, Slov. kmetska zveza, Slov. strokovna zveza, Kršč. žensko društvo, Kat. gospejno društvo itd.

Od višjih cerkvenih dostojanstvenikov so bili navzoči sledeči škofje: dr. Jeglič, dr. Bauer, dr. Akcamovič, dr. Karlin, dr. Leopold Schuster — nadalje Andrej Kalan, generalni vikar ljubljanski in kanonika Nadrah in Sušnjak; Volbenk Serajnik, generalni vikar v Dravogradu, kot zastopnik celo-lovskega škofa dr. Hefferja; p. O. Frankl, opat v št. Pavlu; opat celjski; Epalle, arhidiakon

konjiški Fr. Hrastelj; M. Jurkovič, prošt ptujski itd. itd.

Ob 10. uri se začne slovesna mrtvaška sveta maša, katero je celebriral nadškof dr. A. Bauer. Po sv. maši je bila pridiga, ki jo je imel ljubljanski škof dr. Jeglič. V jedrnatih besedah je orisal življenje pokojnega knezoškofa dr. Napotnika, njegov neupogljiv značaj, njegovo delavnost in vztrajnost, njegovo nadpastirsko čuječnost in modrost; omenil je njegovo literarno delovanje, njegove velikanstvo skrbnostjo spisane pastirske liste in njegove škofijske sinode.

Po pridigi so opravili navzoči škofje predpisane absolucije. Nato se je razvil sprevod. Za križem so korakali učenci 20 šolskih zavodov, društvo kat. pomočnikov, Vincencijeva družba, društvo kat. mojstrov, Moška marijanska kongregacija, Cecilijansko društvo, Orel, častna vojaška stotnija, vojaška godba, duhovščina, cerkveni dostojanstveniki, nadškof in škofje. Za krsto je šel dvorni kaplan Umek, potem sorodniki. Med sorodniki so bili: Brat Anton Jerovšek iz Slov. Bistrice in Franc Napotnik iz Tepanja pri Konjicah ter p. Leop. Napotnik iz reda sv. Benedikta, administrator v Svecini, dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne in Anton Pučnik, župnik pri Sv. Petru v Medvedovem selu.

Potem so sledili: general Dokič kot zastopnik Nj. Veličanstva kralja Aleksandra, pokrajinski namestnik Ivan Hribar in drugi zastopniki oblasti, uradov, občin in društev. Za temi je sledilo Gospejno društvo, Solske sestre, Sestre Magdalenke in Usmilenke, Tretji red, dekliška Marijina družba, Krščansko žensko društvo, škofijski uslužbenci in drugi verniki.

Vehčeastno se je pomikal sprevod po Stolni ulici, Glavnem trgu, Tattenbachovi ulici, Sodni ulici in med špalirjem šolske mladine po Aleksandrovi cesti v baziliko Matere Milosti pri Frančiškanih. V tej cerkvi je še bila zadnja absolucija in nato so prenesli krsto v pripravljeno grobnico pod cerkvijo, kjer so vzvečnelega knezoškofa položili ravno pod večno lučico k zadnjemu počitku. Tukaj počiva nekdanji goreči slavitelj Marijin pod varstvom Matere Milosti ter čaka dneva splošnega vseljenja in proslave svetnikov božjih! Mi pa mu ob ocpitem grobu obljublamo, da se ga hočemo spominjati v molitvi in živeti po njegovih naukih ter mu kličemo: Počivaj sladko pod plaščem Marijinim v presv. Srcu Jezusovem! Na svidenje nad zvezdami!

Obupne perspektive.

„Naša Pravda“ od dne 29. 3. napoveduje splošno gospodarsko katastrofo v Bosni ter riše že sedaj dovoli obupni položaj iz sledečih vidikov:

Stojino pred gospodarskim polomom v Bosni in Hercegovini. Pred polomom v pravem pomenu besede. Te dve deželi po svojem prirodnem bogastvu doslej aktivni, sta na poti pogube, kakoršne si ljudje do pred kratkem še predstavljati niso mogli.

Razni so vzroki poloma, ki preti, glavni je pa v Beogradu: beograjska vlada, ki se blagovoni nazvali centralna in pa njeni nesposobni člani, kakor tudi tendenca, da se takozvani državni center na račun vseh drugih delov države vzdigne in ojači. Isto tendenco smo videli v bivšem Magyaroseagu, kjer je vse delalo na tem, da se oligarhijska hegemonija — hegemonija madžarske džentrije — obdrži na oblasti in da se Budimpešta razvije na škodo vseh drugih delov in mest.

Nesposobnost beograjske vlade je danes ena od najmočnejše utrjenih in dokazanih resnic. Brezumnega prometna uprava je nedavno dala povoda mnogim razpravam. Tej upravi se imamo danes zahvaliti, da je naš promet slabši kot v sovjetski Rusiji, ki je bila sedem let blokirana in končno še strašno opustošena po belogardističnih četah in ustaših, seloh je prometna politika pri nas tako zelo zavožena, da ji ves svet nima primera.

Pred dobrim polletjem je razpisal naš minister financ dr. Kumanudj notranje posojilo od dveh milijard krcn pod imenom investicijskega posojila. S tem posojilom bi se imele graditi in popravljati železniške proge, nabavljati železniški material, itd. Od vsega tega pa ni bilo nič. Ne ve se, kaj je s tem denarjem.

Izdan je v druge svrhe, dočim so železnice — posebno one v Bosni in Hercegovini z ozkim tirom — prepuščene slučaju in sredi Novi železniški material se ne nabavlja, stari pa ne popravljajo. Stajajo sto vagonov leži ob železniških progah, a nikdo se ne briga da bi se popravili in vrnili prometni službi. Nemarnost je celo že taka in tolika, da je železniška uprava odbila ponudbo ravnateljstva lokalnih železnice v Zagrebu, ki je hotelo začetni popravili ves ta zanesen material. Ar ga

po pa mesečni uporabi zopet vrniti sarajevski železniški direkciji. Popravila bi bila nujno potrebna, v Bosni so pa danes nemogoča. V Bosni dajete ni železniških delavcev-profesionalistov — vsi so izgubili kot — komunisti ali pa samo kot Hrva.

Vse se kvari in uničuje z neprestano uporabo, in ker se ne popravlja, gre vse v nič in razpad. Vse lokomotive in vsi vagoni se bodo morali prejeti ali slei kot neuporabljivi izločiti iz prometa. Na ta način je vedno večje pomanjkanje strojev in vagonov in ne bo prav nič čudno, če zadnja lokomotiva tako na jesen enkrat — „odsluži.“ To je matematični in strokovnjaški račun, točen in resen z rezultatom, da v jeseni preneha ves promet v Bosni in Hercegovini.

Finančni polom tudi ni daleč. Revščina raste, raste, vsak jo lahko vidi in zagradi. Vse se zvija pod nezaljšnim bremenom davkov in drugih dajatev. Davki, razne dajatve in prihodi od premoga, soli in drugih monopolov, od carine itd. iznašajo na leto po eno milijardo več kot ekonomska moč Bosne in Hercegovine zmore in kot se za te dve pokrajini izdaje. To je stalni manko v imetju naroda in zemlje, strašni manko, ki neprestano raste. Ekonomska moč pokrajin je ubita in ne more se dvigniti v današnjih razmerah.

Tako Bosna! — Dalmatince bi k tej sliki lahko še dodal strahote lakote, brezplodnost svojega težkega dela, ko mu vlada ne zna urediti in omogočiti trgovine z edinimi prideiki, ki jih ima in ki se mu sedaj kvirajo po kletih, Crnogorec in Makedonec pristavljata k vsemu temu še hajduštvo in tudi mi imamo dovolj povoda za strah pred to obupno perspektivo.

Monarhistične zarote.

Ruski caristi so dne 28. marca ubili v Berlinu konec nekega javnega predavanja bivšega ruskega ministra Vladimirja Nabokova, hoteli so pa pogoditi profesorja Miljukova, znanega voditelja ruskih kadetov, ki se sedaj v Evropi z listom „Rul“ in drugimi glasili bori proti sovjetskemu režimu v Rusiji, odklanja pa carizem kot zastopnik meščarsko-republikanskih načel. Miljukov je predaval v nabito polni dvorani, zarotniki-caristični oficirji so med poslušalci čakali na konec govora in potem so začeli sretljaj proti govorniški tribuni. Miljukov je srečno odletel, padel je njegov tovariš in zarotniki so se še na policiji bahali s svojim činom. o Miljukovu so pa djali: „Nič ne de, če ni padel danes, pače pa utri!“ — Te besede carističnih zarotnikov so najboljši dokaz po celi Evropi razpredele monarhistične zarote.

Ruski caristi in meščanski republikanci — vsi so danes emigranti in vsi so sovražniki sovjetske Rusije. Lahko si mislimo, kako besno deluje to — skupno sovražstvo, ko se že med njimi samimi vsled dvojnega političnega naziranja kaže toliko strasti v zarotah in ubojih.

Caristi se z nasiljem obračajo proti vsam drugim, pa naj si bodo to zastopniki proletarske ali pa meščanske demokracije, drugih Rusov ne poznajo in ne priznajo razven onih, ki nosijo uniliformo kake kontrarevolucionarne grupe.

Dosedanji neuspehi in polomi vseh vojnih intervencij proti sovjetski Rusiji monarhističnih zarotnikov niso izmodrili, njih strast in brezobzirnost so celo še podneili. Ti politični hazarderji so pripravljeni vsak čas na stotisoče ljudi pognati v mesnico, katero nazivajo tako lepo iz varnega zaledja — „polje časti in slave.“

Novo vojaške pustolovščine se pripravljajo ne glede na to, da se jih je že toliko izjalovilo, pa naj so nosili njih začetniki ruska imena: Kolčak, Denikin, an pa nemška: baron Ungern-Sternberg, Bermond-Avalov in baron von Wrangel. Od ene strani se pripravlja belogardist Petjura, od druge pa general Wrangel.

Petjura se druži z milijarderjem Brodskim, ki poseduje velikanstvo sladkorno podjetje v Ukrajini. Brodski nagovarja rumunske in francoske kapitaliste, naj podprejo vojno akcijo Petjure proti belogardi nagradi iz ukrajinskega in ruskega narodnega premoženja.

Ruski caristi se družijo z monarhisti cele Evrope in bratijo se s kamarilci in dvorskimi intriganti vsepovsod, kjer je svetovna vojna razbila monarhije in porušila stare prestole.

Nemški general Hoffmann je obiskal nedavno francoskega generala Nolleta ter mu predložil načrt, kako bi se dala s pomočjo vzpostavljene nemške armade podjarmiti sovjetska Rusija ter uvesti carizem. Nemška armada bi stala pod kontrolo — Francoje, kateri bi se priznala tudi okupacija Polonije na nedoločen čas. V isti stvari se je pogajal z Poljskim in belogardistom, ki je hotel

bil popre; adjutant nemškega kronprinca. Tako torej izdajajo in prodajajo nemški monarhisti svoj narod. Za „Kaiserja“ in za svoje osebne profite v njegovi milosti dajejo vse — narodovo kri in življenje in cele pokrajine svoje domovine.

V Zagrebu se javno organizirajo ruski monarhisti in v Beogradu, kjer je zdaj jedro enega in to najvažnega dela caristične reakcije, se o ruskem carstvu prav živo in važno razpravlja. Tukaj zboruje ruska duhovščina, tam zopet ruski generali in pošiljajo se udanostne brzojavke matuški carici itd. Kakor ve povedati varšavski „Kurjer Poranny“, so se ti reakcionarji zedinili v carski — kandidaturi velikega kneza Cirila, sina Marije Pavlovne, kneginje meklenburške.

Nad 150.000 Wranglovcev že dolgo časa redijo narodi kraljevine SHS, število te tuje nadloge se pa vedno veča, dan na dan prihajajo nove trupe iz Carigrada in naši oblastniki dajejo Wranglovemu obhodu in sprejemom, ki se mu prirejata, samovoljno skoziinsko službeni značaj.

Pod lažnjivim imenom „sveta alijansa“, kakor nazivajo monarhisti svoje cilje in nakane, se krijejo z von Wrangelom vred še drugi najostudnejši tipi v blestečih uniformah. Krvoločni okružježi, ki so požigali, ropali, ujetnike ranjene sovjetske vojaške nabadali na kole ter še na druge nečloveške načine mučili in ubijali. — skratka: najhujši divjaki, ki zaslužijo, da jih pošteni svet izobči iz svoje sreče. Von Wranglova divjaštva na Krimu so bila tako strašna, da so se celo Francozi in Angleži zgražali. Odkrekli so mu nadaljnjo pomoč, ne trpijo ga pri sebi niti kot gosta, zato pa pri nas uživa časti nekakega suverena.

Gostobesedna in zelo značilna so poročila beograjskih listov o Wranglovih obhodih, sprejemih in raznih pravkih v naši državi, ali kakor on vedno naglašja — v Srbiji. Von Wrangel govori o — „vzvišen“ nalogi svoje akcije, njegovo „prevashodstvo“ kramlja z našimi oblastniki, konferira s komandantom armije, obeduje pri episkopu, sprejema v slavnostni dvorani „Velike Srbije“, zabava se v oficirskem domu, državniiki kraljevine SHS ga pozdravljajo in naša šolska mladina se goni k njegovemu sprejemu.

Zakaj vse to? — Zato, ker se belogardistične čete formirajo pod imenom „Vojna zveza za rešitev domovine.“ (Souz dlja spasenja otečestva.) Zveza ima stike z nemškimi monarhisti in laškimi fašisti v srhu boja zoper komunizem — „na znotraj in na zunaj.“ Na znotraj so ti tuji „Söldnerji“ — razpolago oblastnikom, da jih lahko tudi proti celi opoziciji upotrebiš, na zunaj pa se skušajo nadleževati divjaštva, s kakoršnimi se je Wrangel na Krimu proslavljal.

Monarhistični zarotniki so za celo Evropo in za vsako demokracijo strašna nevarnost, ki se ne bo dala zaježiti, dokler se ne odstranijo vsi državniiki, ki v priročje kričečih dejstev vse zarotniške — spletke s praznimi frazami prikrivajo in tajijo.

Vse za narodno in državno edinstvo.

Parlamentarna razprava o aferi Zečevića, ki je z neuteemeljenim vpoklicem rekrutov sredi ostre zime zakrivil smrt stoterih in neozdravljive bolezni tisočih rekrutov, je eklatanten primer morale današnjih beograjskih oblastnikov. Poročevalec „Jutarnjega lista“ je v svojem poročilu z dne 29. m. m. ugotovil zelo značilno dejstvo, ki je v neposredni zvezi z Zečevićevo afero. Obrambnemu spisu, ki je bil v javni seji skupščine prečitan, je general Zečević priložil tajni akt sedanjega vojnega ministra Miloša Vasića, znanega nasprotnika generala Zečevića. Ta rezervatni dokument je bil prečitan brez Vasićeve vednosti. Udarac opozicije, ki je bil namenjen Zečeviću, je zadel Vasića. Vasić je radi tega izjavil svojim prijateljem, da bo moral izvajati konsekvence in — odstopiti. Značilno je pa to-le: neka avtoritativna vojna osebnost je izjavila dopisniku „J. L.“, da se vodi v vojnem ministertvu pasivna rezistenca proti sedanjemu vojnemu ministru Vasiću, ker odklanja takozvano beloroško politiko, katero je — kakor znano — vodil general Zečević. Pristaši Bele roke delajo z vsemi silami na to, da strmoglavijo Vasića in da zasede Zečević zopet njegovo mesto. Po mnenju vojaške kamarije je to edini odgovor (!) na obtožbo drzne opozicije v parlamentu. Oni stojijo na stališču, da se opozicija nima vmešavati v poslove čisto vojne naravi. Vojaški krogi so mnenja, da bi mogli napadi na vojnega ministra in njegova izročitev sodišču dovesti do težkih posledic, ki bi ogroževale „narodno in državno edinstvo“.

Radi ljubega „edinstva“ — to je stranke, naj se prikrje vse lopovščine s plaščem pozabljenja, „partije“ na ljubo naj se vsi idealiste in radi strankarskih interesov naj se največjega krivca v državi samo za to ne postavi pred redno sodišče, ker ga odeva uniforma kraljevega generala?! —

Politični pregled.

Kraljevina SHS.

Poslanci Jugoslov. kluba so protestirali pri vojnemu ministru radi krutega postopanja z vojniki v Nišu. Minister je obljubil preiskavo in odpomoč. — V Beogradu se mnogo govori in razpravlja o jadranski železnici. Sovinisti, ki imajo danes prvo besedo, zahtevajo, da se izvede in izpelje po čisto srbskem teritoriju do Boke Kotorske. Ta železnica bi stala 100 milijonov dolarjev, kar znaša po današnji valuti nad 8 milijard dinarjev. — Madžar-

ska stranka, ki se je osnovala v Bački, se po svojih voditeljih pogaja z Nikolo Pašičem. Ali snubi Pašić Madžare, ali pa oni kaj prosijo ali kupujejo od njega.

ITALIJA.

Italija soglašja z angleško politiko. Italijanski zunanji minister Schanzer je v Londonu izrečno povdarjal soglasje med angleško in laško zunanjo politiko. Francoski politiki so radi tega zelo razburjeni, uvidevajo, da bo Nemčija in Rusija imela zaslonbo v Angliji in Italiji in da francoska politika drvi v osamljenost. Njene nakane in ekstrature upoštevajo menda samo še v Beogradu, v Bukarešti in Varšavi. — Najbolj pa seveda v Beogradu, če že ne v štejejo tudi Wranglovega „vrhovnega štaba.“

Nemčija.

Nemški vladi se je v Reichstagu izglasovala zaupnica. —

Povodom atentata na ruskega profesorja Miliukova so neodvisni socijalisti vložili ostro in obsežno interpelacijo. V njej se naglašja ter objasnjuje zveza atentatorjev-caristov z nemškimi monarhisti, vlado pa obtožuje velike naklonjenosti proti Rusom-caristom in popustljivosti proti nemški monarhistični reakciji. Pred očmi nemške vlade so zborovali ruski caristi v Berlinu in tudi vsi najhujši nemški monarhisti so se udeleževali tega kongresa. Interpelacija zahteva energične ukrepe proti zaročništvu ruskih in nemških monarhistov in v zaščito nemške republike.

Francoska.

Vlada se trmoglavo drži svoje smeri, začrtane po Poincaréju v očigled genovske konference in ne misli popustiti. Delegati za konferenco še doslej niso imenovani. Vlada politika izražja odkrito ignoranco vseh stremljenj, ki jih zastopa Anglija po Lloyd Georgu in je tudi pričakovati, da bo izzvala resne konflikte. Predsednik repacijske komisije Dubois se je povzpел do bombastičnega in zagrizeno šovinističnega govora, v katerem povdarja, koliko je Francoska v vojni trpela, kako zvesti in silni so njeni topovi in bajoneti ter da lahko tudi sama nastopi, če zavezniki v marsičem ne bi bili dovolj „odločni.“

Amerika.

Na zboru ameriškega trgovskega sveta je izjavil zastopnik Chield, da bodo Zedinjene države rama ob rami z onimi narodi, ki producirajo ter stremijo za pravo obnovo, a proti onim, ki rušijo blagostanje ter mislijo, da se da delo nadomestiti z intrigami, lažmi, topovi in strupenimi plini. To vodi do bankrota in do nove vojne. Zedinjene države sledijo jasnim ciljem in poštenemu delu za lojalno obnovo.

Amerika in Orijent.

Konferenca v Parizu se je dolgo zabavala z orijentaliskim vprašanjem in zdaj, ko je prišla na dan s svojimi zaključki, se je naenkrat oglašil upnik cele Evrope — Amerika, da ne more privoliti v nobeno rešitev orijentalškega vprašanja, ki bi izključevala Ameriko od eksploatacije petrolejskih vrelov. S profitarskega vidika se deli „mir“ ter odmerjajo meje, pa kar sklenejo evropski izkoriščevalci, to lahko Amerika še vedno prevrne.

Beleške.

Wranglovci. Bulgarska komunistična stranka je organizirala po celi Bulgarski velike shode, ki protestirajo proti bivanju Wranglovcev na bulgarskem ozemlju. Na teh shodih se zahteva razoroženje ruskih kontrarevolucionarnih čet v Bulgariji, izgon Wranglovih vojništabov in organizatorjev teh belih gard v Bulgarije in v vrnite ruskih delavcev in kmetov v Rusijo, ker ti to sami želijo ter se jih s silo drži in tišči v Wranglovo vojsko. Zborovanja zahtevajo, od vlade, da izpostavi takoj prave trgovske in diplomatske zveze s sovjetsko Rusijo ter da skrbri za to, da se v bulgarski državi ne bodo kovali kaki naklepi proti Rusiji in da se bulgarski narod ne zaplete v kako vojno akcijo. Bulgarska vlada je zemljoradniška in se je že začela odzivati tem pozivom, ker dobro ve, da tudi njeni pristaši, kmetje niso pristopni nobeni vojni akciji, najmanj pa proti Rusiji. Odredbe za razorožanje Wranglovcev, katerih je okrog 20.000, so že izdane. V Bulgariji je še okrog 40.000 drugih ruskih beguncev. — Wranglovi oficirji in agitatorji so že začeli te ljudi s silo in goljufijo spravljati v svoje čete in daneli bi bilo že vse vojno organizirano, da niso nastopili komunisti in izposlovali pri vladi, da to prepreči. Bulgarska vlada je narodne zahteve uvidela in pripoznala ter je upati, da bo Bulgarska, ki je odpravila svoj nekdanji militarizem, tudi tuje soldateske prav kmalu rešena. — Pregnane Wranglove »komande«, štabi in trupe ne bodo v zadregi, saj nimajo daleč do svojega »vrhovnega komandanta« von Wrangela, ki uživa pri nas toliko časti in nastopa kot nekaj suverena. Predno dobimo zadnje ostanke Wranglove vojske iz Carigrada, bomo še te pobrali, ki jih kmečko-delovski svet Bulgarske odklanja.

Zanimive beleške prinaša beograjska »Republika« v št. 24. Prva se glasi: »Ena in druga morala. — Gospod Nikola Pašić je na najvišjem državnem mestu, Kosta Cirković, vajenec pa na najnižji stopnji obrtništva. — A kolika je razlika v moralnem pojmovanju! Siromašni vajenec najde žensko torbico z večjo svoto denarja in od da jo policijski postaji. Bogati šef vlade in gospoda krog njega pa dobiva ogromne dobrovoljne vloge, da bi jih dala in uporabila za dobrodelna društva, pa jih ne izroči, temveč obdrži za sebe... Čudni so časi! Največji siromak ima stokrat več morale kot prvak na vladi. — Druga: Vladni odlok. — Da se ne bi razgubili dobrovoljni prihodi, ki se zbirajo povodom kraljeve svatbe, je

sklenila vlada, da se ves nabrani denar pošilja izključno le na adresu g. Pašića, predsednika vlade, ker se bo tako najlažje videlo, koliko se je nabralo in bo ves denar najprej oddan svojem namenu.

«Nepriustranost» notranjega ministra. Ministru Voji Marinkoviću je bilo veliko na tem ležeče, da zmaga demokrati akademiki v volilni borbi za »upravo fonda za pomaganje siromašnih studenata«. Minister je pravočasno izdal naredbo, da se vsem demokratskim dijakom, ki so zaposleni v državni službi, odobri osemndnevni dopust. — Poleg tega je zapovedal enemu svojih služabnikov, da mora izvršiti v vseh ministrstvih popis demokratskih dijakov. Obenem jih je moral opozoriti na sigurno udeležbo volitev. Člani glavnega odbora demokratske stranke tudi niso bili leni: denar, avtomobile, kočije, vse so stavili določenega dne demokratskim dijakom na razpolago. To so »vzroki«, vsled katerih so demokrati dobili 32 glasov »več nego« komunisti (432 : 400). »Jutro« bo seveda gobezdalo o navdušenju dijaštva za »narodno jedinstvo«!

Naše pogubonosno finančno gospodarstvo se kaže že v tem, da tirja Amerika že par let od nas dolg v iznosu 1 milijona in 300 tisoč dolarjev. Država bo strašno obremenjena in oškodovana, ker se ta dolg ni plačal tedaj, ko je bil dolar 8 dinarjev, sedaj je pa 80 dinarjev. Vlada se bo spomnila na poravnavo tega dolga menda še le tedaj, ko bo dolar vreden — 500 dinarjev. Zanimivo je, da minister Kumanudi ne zahteva več posojil iz Narodne banke in zato tudi nič ne izplačuje. Spomnil se je sedaj na »Upravo fondov« ter zahteva ves denar, ki se je nabral. Ta »uprava« črpa denar iz cele države, izdaje ga pa samo svoji najbližji okolici. Tako je mesto Beograd pri njej strašno zadolženo. — Finančnemu odboru pa prihajajo še druge nujne tirjatve. Tako zahtevajo »zavezniki« samo za razne podpore nad dve milijardi frankov.

Pri nas in na Japonskem. Na Japonskem je poskusil nek uradnik atentat na mikada. Povodom tega atentatorskega poskusa je japonski notranji minister takoj odstopil. Pri nas se je izvršil atentat na regenta in pozneje je bil ubit en minister, a gospod Svetozar Pribičević se niti spomnil ni, da bi bila njegova dolžnost podati ostavko in se umakniti kot minister. Kaka je torej razlika med bivšim japonskim notranjim ministrom in našim? Japonec je priznal svojo odgovornost, pri Pribičeviću pa ni niti sledu o kakem čutu odgovornosti!

Ministrske in delavske ter državno-uslužbene plače. Jugoslovanski minister ima letno 540.920 kron plače, ministrski predsednik pa 975.320 K. To je samo plača, kje je pa še drugo?! Minister ima na dan — 600 dinarjev, veliko delavcev in drž. uslužbencev, nižjih uradnikov pa nima niti 600 din. na mesec. — Ko se toliko govori o varčevanju in ko se delavstvu nočejo zvišati plače, bi človek mislil, da bodo ministri v imenu patriotizma in varčnosti znižali svoje lastne plače. V zakonodajnem odboru je to tudi neki poslanec predložil, ministri so pa vsi planili po koncu ter vpili, da se jih mora dobro plačati če se hoče, da bodo delali. Če se govori o plačah, so ministri takoj pripravljeni, napraviti krizo vlade ali z drugo besedo — ministrski štrajk. Ministri pri nas smejo štrajkati za svoje plače, delavci pa ne, tako se glasi ministrska naredba.

Značilno! V seji narodne skupščine v sredo dne 5. aprila se bo razpravljalo o plači ali civilni listi, katero naj dobiva naša kraljeva rodbina. Kot prva točka se bo obravnavala določitev plače za kralja, ki je dosedaj znašala en milijon dinarjev. Vlade stranke, predvsem samostojni minister Pucelj namerava predlagati, naj se plača našemu kralju zviša na 60 milijonov dinarjev in sicer bi se naj izplačevala v dveh delih. En del bi znašal 6 milijonov francoskih frankov, drugi pa 18 milijonov dinarjev. Torej bi naj naš kralj dobival del svoje plače izplačan v tuji valuti? Prav značilno!

Naš vojni minister pozna samo obljube. Koliko protestov proti slabemu ravnanju z našimi vojniki po srbijskih garnizijah je že vložil naš Jugoslovanski klub na vojnega ministra. Naši poslanci protestirajo in prosijo, naj se ravna z našimi fanti-vojaki na način, ki je vreden kulturnega človeka, a vse zamanj. Vojni minister obljublja preiskave proti slabemu ravnanju, zagotavlja zboljšanje obupnih razmer, a koncem vsega konca ostane vse pri starem. Dne 31. marca so zopet šli naši poslanci k vojnemu ministru in protestirali radi slabega ravnanja z našimi vojniki v Nišu. Tudi tokrat je obljubil gospod, z obljubami radodarni general Vasić vse, če se bo pa res kaj zboljšalo, pa je drugo vprašanje!

Kolonisti v Vojvodini. Sarajevsko glasilo dobrovoljcev »Nova Otadžbina« poroča o žalostnem stanju in težkih mukah kolonistov-dobrovoljcev v Vojvodini, posebno v Orosloamu. Dopisnik pripoveduje, kako del prebivalstva z demokratskim poslancem dr. Sečerovom na čelu vodi pravo gonjo proti kolonistom. »Na žalost moram reči, da če bi prišli med Arnavte, ne bi se ti tako obnašali proti nam.« — Proti kolonistom se sklicujejo shodi in »demokratski« poslanec se roti, kako jih bo obtožil pred parlamentom in odgnal od tod. »Mržnja proti nam se neti že od početka naseljevanja, vsak dan je pa hujše. Vstrajati pa hočemo, kot na fronti! Tu res ni drugega, kot na fronti! Zanimivo je, da nas obtožujejo, kako hočemo republiko!« — Seveda, kdor zahteva človeške pravice, je republikanec, če že ne komunist in državotvorna demokracija si šteje preganjanje socijalno trpečih ljudi v čast in dolžnost.

Za »Živijo Radić« — 20 dni zapor. Po poročilu splitskega lista »Jadran« je sinjski komisar obsodil seljaka Katića na — dvajset dni zapor, ker je na fašistovske vzklike: »Živela velika Srbija!« — odgovoril: »Živijo Radić!« — Fašistov seveda ni kaznoval. To je ravnanje in logika naših oblastnikov popolnoma primerno. Ministri dajejo fašistom in drugim divjakom, ki vpijejo: »doli z Radićem, na vislice z njim!« — štipendije in razne nagrade, zato pa ne more preostati za one, ki pravijo, da naj Radić živi, drugega kot zapor.

Dnevne novice.

Na naslov ministrstva saobračaja in obratnega ravnanstva v Ljubljani. Naši železničarji so, kakor že tolikokrat pribito, tako slabo plačani, da še jedva dišejo in hodijo okrog tako na spol oblečeni. A v kljub vsega pomilovanja vrednemu gnetnemu stanju vršijo svojo službo vestno ter res z občudovanja vredno požrtvovalnostjo. Posebno pohvalo pa zasluži ono železniško vlakospremno osobe, ki vozi z osebnimi vlaki do Postojne z vso drznostjo.

jo s fašizmom prepojene oblasti za javno varnost so začele brez vsega vzroka naše slovenske železničarje zapirati, ako stopijo v mesto Postojna. Dosedaj že imamo dva slučaja takih aretacij. Prve aretirance so po kratkem zaslišanju in po globi 20 lir od osebe izpustili, ker niso imeli vlakospremnega osebja za vlake iz Trsta proti Ljubljani, druga partija pa je še danes pod ključem. Jo bodo izpustili, a zopet globili. Kako pride naš železničar do tega, da plačuje od svoje ničeve plače še italijanski fašistovski policiji za nič in nič, globo v lirah. V očiglednem namenu nasilju bi se pač moralo zganiti naše železniško ministrstvo in obratno ravnanje. V tem oziru bi se pa le bilo dobro enkrat ravnati po srbijskem reku: zob za zob! Železničarji-Slovenci bodo segli po samopomoči in vozili samo do Rakeka, ako jih bodo v tem slučaju pustili na cedilu merodajne oblasti. Italijani lahko počenajo na Rakeku, kar hočejo, naš železničar pa še v slovensko Postojno pogledati ne sme. Tako nasilje in izžemanje železničarjev se presega vse meje potrpežljivosti.

Z izenačenjem davkov se bomo čakali skoro celo leto. »Jutro« prinaša »veselo« vest, da bo stopil zakon o izenačenju davkov, če bo šlo po sreči, v veljavo z novim letom 1923. Generalna direkcija neposrednih davkov izdeluje še le projekt glede izenačenja davkov za celo kraljevino. Za generalno direkcijo se bo lotila tega projekta o enotnem davčnem sistemu posebna komisija in na to še parlament. Uzakonitev novih davčnih bremen se zgodi pri nas kar na brzo roko, ko pa gre za enakopravnost vseh plemen glede plačevanja davkov, pa skačejo vladinovi iz enega sedla v drugega samo, da se zavleče skozi leto to, kar bi se bilo moralo že davno izvršiti!

Težko bolan rodoljub. Iz Brezic nam pišejo: V tukajšnji bolnici leži težko bolan (od kapi zadet) bivši župnik na Koroškem č. g. Gabron. Zapuščen od svojih nekdanjih prijateljev trpi veliko pomanjkanje. Bilo bi dobro, ko bi se ga eden ali drugi spomnil, saj se je zanje mnogo žrtvoval. Župnik Gabron je bil v Mariboru dobro znan v najbogatejših krogih, ki so ga svočasi slavili kot narodnega mučenika.

O prihodnjih volitvah se je izjavil demokratski poslanec dr. Dušan Bošković v Pančevu, da si bo sedanja narodna skupščina podaljšala mandat na 5 let. Bi pač bilo najbolje, piše »Narodna Politika«, da se proglasijo ti preostanki parlamenta večnim!

Bivši cesar Karel umrl. Tam doli na daljnem otoku Madeiri v mestu Funchal je v pregnanstvu dne 1. aprila t. l. umrl zadnji nositelj krone na habsburškem prestolu ter kronan kralj in nositelj krone sv. Stefana, bivši cesar in kralj Karel Habsburg. Napadli so ga srčni krči, katerim je podlegel. Bil je še le 35 let star. Pred smrtjo je izrazil željo, da se prepelje njegovo truplo na Dunaj in pokoplje pri očetih kapucinih, kjer počivajo njegovi predniki. — Madžarski Karlisti pa zahtevajo, da se prepelje njegovo truplo v Budimpešto. Tudi bivša cesarica Zita leži bolana.

Ze zopet en nazaren! Sarajevsko vojno sodišče si je prilastilo nekaj patent na to, da sodi in obsoja nazarence. Doselej je bilo v Sarajevu obsojenih na večletno ječo že 6 nazarencev. Te dni se je zagovarjal pred sarajevskimi vojnimi sodniki vojak 37. pešpolka Jan Tenko (Slovak) iz Kolacišta pri Pančevu. Obtoženi je nazaren in se je branil v Nevesinju, da z drugimi vojaki od čete z orožjem v roki prišče. Obtoženec se je zagovarjal, da se nikakor ni hotel zoperstaviti prisegi kot taki, ampak ker bi se s prisego z orožjem v roki pregrešil zoper predpise svoje vere in sv. pisma. Ko so ga tirali radi tega pregreška pred sodnijo, je čital sv. pismo. Proti njemu je pričalo več priči in sodnija ga je po že priznanem sarajevskem receptu obsodila na dve leti ječe. Obsojenec je po poklicu krojač in je bil, predno je šel med nazarence, protestant. Ko so Tenku naznanili obsodbo, je izjavil, da se z njo zadovoljuje in mu je bilo videti, tako piše policaj-demokratska »Riječ«, da bo trpel radi izpolnjevanja predpisov svoje vere kot mučenec. Doselej se ni niti eden od obsojenih nazarencev pritožil radi stroge obsodbe, ampak se je vseh šest voljno in vdano pokorilo sodniji. Sodniki sami priznavajo, da ne dosežejo z zapiranjem nazarencev ničesar, ampak, da ti trpijo kot nekaki mučeniki. Ako jih ne morejo spreobrniti nasilnim potom, čemu vedno nove obsodbe za nič in nič. Vsi nazarenci bi bili dobri vojaki kot pod rajno Avstrijo v sanitetni službi, a so se in se bodo protivilji orožju.

Urek nadaljuje zidavo svoje hiše. Svočasi smo poročali, kako se je lotil samostojni poslanec in podpredsednik narodne skupščine Urek zidave svoje nove hiše v Globokem. Izkopal si je bil temelj, si navozil ves material, a ker smo šli z zidanjem njegove palače v javnost,

je prenehal z zidanjem in se posvetil na vso moč slabostni politiki. Ker pa ni postal pri zadnji krizi minister mesto Puclja, se je ujezil na celo Samostojno, ne hodi ne na shode, v Beograd samo po dnevnice, doma pa nadaljuje zgradbo svoje palače, ki bo iz železo-betona. En profiit bo odnesel Urek iz samostojne žepne politike — novo, lepo hišo iz betona, ki bo nekaka oaza v današnjem blatnem Globokem.

Za gerenta okrajnega zastopa se je vrnil. Šef Urekevega generalnega štaba g. Kene mlajši se je vrnil za gerenta brežiškega okrajnega zastopa iz baš čisto samostojnega namena. Kene ima v Župelevcih posestvo in bodo začeli tam nekje sedaj graditi novo cesto. Da bi pa napeljal cesto tik svoje posesti, je Kene zbral na tistem slabostno župane-kimavce in se z njih pomočjo povzpels do časti gerenta brežiškega okrajnega zastopa. Urek sam se je izrazil: Neumni Kene, bo že videl, kako bo frčal iz tega svojega novega mesta, kakor hitro bodo enkrat volitve v okrajni zastop.

Lesene hiše dobi Beograd. Ministrstvo socijalne politike je izdalo ukaz, da se prične s postavljanjem lesenih hiš, katere je izgotovila neka večja sarajevska tvrdka. — Taki dve leseni hiši že stojita v Beogradu in ste glede tehnike zelo praktični in lični. Hišici sta napravljeni za dve družini.

Nekaj podrobnosti o zadnjem potresu v Srbiji. Zadnji večji ter manjši potresni sunki, ki so povzročili v Beogradu veliko paniko, so napravili v kolubarskem okrožju 12 milijonov dinarjev škode. Veliko škode je tudi v valjevskem okrožju, kjer je popokalo veliko zgradb. Stropi so se zrušili, dimniki so popadali s streh, a nekoliko hiš je čisto uničenih. Sole in cerkve so razpokale, nekoliko zvonikov se je porušilo in vendar so vse te javne stavbe sezidane iz najboljšega materiala. Sedaj si lahko predočimo, kako je s preprostimi kmečkimi kolibami, ki so bile vse zgrajene tako za silo ter na hitro roko. Na stotine in stotine teh kočur je vsled potresa porušenih in ubogo kmetstvo prebivalstvo se samo tolaži z dejstvom, ker smo že v toplejšem spomladanskem času. Človeških žrtev ni samo radi tega, ker je bil kmetijski narod ob času potresa zaposlen na poljih. Za časa potresa sta se zgodila v potresnih krajih dva čudna, doslej še nepojasnjena slučaja. V Baroševcu, na kraju, ki se zove Orovača, je vsled potresa počila cesta 3—5 cm na široko in iz razpokline je privrela soparna voda. Izvor te soparne vode pa ni trajal dolgo. V ravnokar omenjenem selu je začela tudi vsled potresa izvirati v debelem curku voda z močnimi železnimi primesmi. Strokovnjaki, ki se bavijo z raziskovanjem tega zadnjega potresa, so si še v nejasnem: ali je potres vulkanskega izvora, ali pa posledica geološkega zbiranja in padanja zemlje.

Divjaštvo. Kolodvor Jasenovac nima restavracije, akoravno bi bila zelo — zelo potrebna. Ker ni restavracije, se je vgnezdila navada, da prinašajo otroci iz okolice pred osebne vlake: pecivo, mleko, oranže itd. Bogzna iz kacega razloga hoče železniška uprava otrokom zabraniti to barantijo. Uslužbenci naženejo deco v kako kolodvorsko sobo, jih zaprejo in potem prebatnijo na najbolj divjaški način. Ko so deco enkrat pretepli, pa jej odvzamejo košarice s pecivom, mlekom itd. Deklcam trgajo z glave celo robce. Dne 28. t. m. je bilo zopet veliko otrok prodajalcev okrepčil na postaji Jasenovac, ko je prišel vlak iz Beograda. Vlak je spremljal žandar Pribičevićeve garde in hotel na vsak način zabraniti prodajo okrepčil potnikom. Napolnil si je žep s kamenjem in ga lučal deci v glavo in res eni deklici do krvi razbil glavo. Potniki so se vsi zgražali nad tem pandurskim divjaštvom, a orožnik iz Pribičevićeve šole, se je po odgovoru otrok ponosno postavil med vlakom in postajo.

Sarajevski fašist — razbojnik. V Sarajevu se je te dni dogodil strašen zločin. Neki Savo Traparič je ubil in oropal denarnega pismonoša. Ta razbojnik je nakazal neko malo denarno svoto na neko izmišljeno addresso v neki predmestni hiši, ki se mu je zdela posebno prikladna za izvršitev zavratnega umora. Denarni sel ima dosti opravka in v predmestje prihaja še le o mraku. Morilec ga je čakal na dvorišču naslovljene hiše, udaril z nekim topim orodjem silno po glavi ter mu iztrgal denarno torbico, v kateri je bilo nad 50.000 dinarjev. Policija je razbojnika prav hitro izsledila. O njem piše sarajevska »Nova Pravda«: »Ta človek je še pred 20 dnevi igral važno vlogo med sarajevskimi fašisti. Na fašistovski skupščini, ki jo je sklical Vasilij Grdič, in pri obhodu po mestu je baš ta razbojnik posebno glasno klical pred redakcijo »Hrv. Sloge«: »Dolje Hrvat! Živela velika Srbija!« — Kdo ve, koliko takih je še med našimi fašisti?«

Na 20 let ječe je bil te dni obsojen v Zaječaru Živojin Dimitrijevič. Obtožen je bil izdajstva, ker je svočasi dezertiral iz solunske fronte, se je pozneje po preobratu vrnil v svojo domovino, nato pa zopet pobegnil med bulgarske četaše in ropal med lastnim narodom.

Zakonski predlog za službeno pragmatiko za državne nameščenice je izgotovljen. Slovenski prevod se dobi v predstojništvu mariborske glavne pošte in stane komad 5 dinarjev.

Iz Maribora.

Sožalje mariborskega občinskega sveta. V zadnji seji mariborskega občinskega sveta je župan gosp. Grčar uvodoma sporočil, da je 28. t. m. umrl prevzvišeni knezoškof lavantinski, dr. Mihael Napotnik. Župan je stolnemu kapitelju izrazil v imenu občine sožalje. V seji klubovih načelnikov se je sklenilo, da se občina udeleži pogreba s primerno reprezentanco. V znak sožalja so občinski svetovalci vstali raz sedežev.

Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je preteklo soboto vršila razprava proti 19 osebam iz Prekmurja, ki so bile obtožene zaradi vohunstva v škodo naši državi in v prid Madžarski. Sodno razpravo, ki je bila tajna, je vodil višji sodni svetnik Stergar. Dva obtoženca sta manjkala. Obsojen je bil narednik Ivan Holler na 9 mesecev ječe, vsi ostali so pa bili oproščeni.

Kaj je s preiskavo proti Šoštaricu radi navijanja cen? Začela se je, sedaj je pa vse zaspalo z izgovorom na češki kurz itd. Sploh pa vlada proti nekaterim ljudem čudna popustljivost in obzornost in če se Šoštarica opravičuje, češ, kaj mu hočemo, ko je pa šel češki kurz »gor«, pri tem nikdo ne pomisli, kako bi ta gospod ljudi gulil in kake profite bi pobasal, če bi slučajno šel »češki kurz dol«.

Živinski trgovec Predovič je na zadnjem sejmu kupil vso živino ter plačal, kolikor je kdo hotel. Ker izvažajo živino v dežele z zdravo valuto, ker trži na veliko ter vsakokrat pobaše masne dobičke, mu ni treba gledati na denar, kake posledice pa ima njegovo nakupovanje za trg in za mesto, ga pa malo briga. Ko je zadnjič vse kupil in volovsko meso po 40 K plačeval, so poskočile cene tudi pri vseh mesarjih, četudi niso na tem sejmu ničesar kupili in so imeli blago še od poprej. Kadar se pojavi tak prekupec na sejmu, revni mesarji sploh ne pridejo do blaga. — Predovič ne kolje več v Mariboru, temveč na Pragarskem pri Leskovarju, da se izogne kontroli v Mariboru.

Pogreb dr. Ivana Turšiča v soboto popoldne je pokazal, kako priljubljen je bil pokojnik. Udeležilo se ga je mnogo občinstva. Navzoči so bili med drugimi: tovariši zdravniki, okr. glavar dr. Lajnsič, stolni dekan dr. Tomažič, kanonik dr. Vraber; dr. Karl Verstovšek, prof. dr. Kovačič, dr. Medved, dr. Jerovšek, dr. Jeraj, zavod šolskih sester itd. Ob grobu je govoril dr. Matko. Opisal je blagega pokojnika kot zdravniško vestnost in natančnost, kremenit značaj, vstrajnost in delavnost ter globoko zdravniško izobrazbo. Dr. Turšič pa je bil tudi globoko veren kristjan. Kako lepo je učil in vzgajal v verskih resnicah svoje otročice! V boleznih je bil večkrat previden in je z veliko pobožnostjo prejel presv. Rešnje Telo. Zadnje dni pred smrtjo je držal v rokah sv. križ, ki mu je bil edina in globoka tolažba v težki bolezni. Ko so ga nekaj dni pred smrtjo vprašali, če ima kake želje, pokazal jim je sv. križ, ki ga je imel v rokah, ter rekel: »Ta mi zadostuje! Izbornemu, vestnemu zdravniku in prepričanemu katoličanu naj Bog podeli večni mir in pokoj, njegovi težko skušani rodbini pa svojo tolažbo!«

Umrli je v mariborski bolnišnici po dolgotrajni mukopolni bolezni vpokojeni orožniški stražmojster in posestnik na Jelovcu Josip Podbreznik. Rajni je bil versko in narodno vselej zaveden mož. Bil je tudi občinski odbornik. Plemenitemu možu svetila večna luč, preostalim pa naše sožalje!

Smrt blage žene. Dne 1. aprila t. l. je po kratki mukopolni bolezni umrla gospa Alojzija Kirbiš, soproga tukajšnjega veleposestnika, mesarja in gostilničarja Josipa Kirbiša. Rajna, kot globoko verna in narodno zavedna Slovenka je živela v vseh krogih vsled svoje skromnosti splošno priljubljenost. Za reveže je bilo njeno plemenito srce vselej odprto. Tej blagi in plemeniti duši svetila večna luč, bridko prizadeti obitelji pa naše sožalje!

Dar okrajnega zastopa v Mariboru. Okrajni zastop v Mariboru je podaril Dijaški kuhinji v Mariboru 10.000 kron, mestu venca na grob blagopokojnemu knezoškofu gospodu dr. Mihaelu Napotniku. Odbor Dijaške kuhinje

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

86. nadaljevanje.

Lahna rdečica se je prikradla mlademu možu na lice. Stala sta pri vrtnih vratih na mehki trati, ki se je vzpenjala proti poslopju. Jasno in razločno so se dvigale temne cedre proti čistemu, modremu večernemu nebu, par zvezdic se je bliščalo, nobena sapica ni genila molčecih hrastov, ki so dremali v polumraku, in cvetličnih grmov, ki so se priklanjali pod težo svojega duhtečega vonja. — Cas in kraj sta bila kakor izbrana za izpoved ljubezni —.

In kakor bridka, okrutna šala se je zdelo Valeriji, ko ji je z zardelim licem in negotovim glasom izpovedal svojo skrivnost.

»Rešiti jo moram,« je pravil, »še to noč jo moram rešiti, naj se zgodi kar hoče. Najsibo tribun živ ali mrtev, čez prag njegove hiše ne sme mstopiti, dokler morem zagrabiti za meč in prijeti svojega sovražnika za vrat. — Gospa, vedno hvaležnost sem ti dolžen, večno ti bom služil, — pa daruj mi le še to eno noč, jutri se vrnem in bom tvoj najponižnejši suženj vse dni svojega življenja!«

»In — ne bodeta se več — videla —?« je vprašala, v grlu jo je tiščalo in solze so ji silile v oči.

»In ne bova se več videla!« je ponavljal Eska z otožnim in vdanim glasom, — z glasom možate, nesebične, brezupne ljubezni.

Valerija je dvignila roko k očem, — zastonj je skušala govoriti.

Končno je s trdim, hripavim glasom spravila iz sebe:

»Torej jo tako zelo ljubiš —?«

Ponosno je dvignil glavo, smehljal mu je zaigral na ustnicah in oči so mu zasijale. Spomnila se je, da je tako izgledal, ko je pozdravljaj cesarja v ansiteatru, spomnila se je tudi na dvojne črni oči, na blede lice, ki je tako strahoma sledilo vsaki njegovi kretnji.

»Tako zelo, da se jej rad odpovem in je ne vidim nikdar več, če jo za to ceno morem rešiti. — Kako bi mogel misliti na samega sebe, če gre za njeno srečo in njeno varnost!«

Vkljub vsem svojim slabostim je bila Valerija izrazit ženski značaj. Sanjala je o taki čisti, resnični ljubezni, vedela je ceniti in občudovati njeno plemenitost in vzvišenost. Sama je bila ponosna in plemenita, in ni mogla prenesti, da bi jo kdo prekašal v plemenitosti.

Esčin predlog, da se vrne k njej in postane njen suženj, koj, ko izvrši svojo nalogo, je popolnoma razorožil njeno ljubosumnost. Vrh tega ni bila vajena, da bi razkrajala svoja čustva in brzdala svojo strmolavost, ravnala se je vedno po svojih trenutnih nagonih. Ni se ustavila, da bi preiščevala o morebitnem kesanju, ki se ji bo zbudilo, o očitkih, ki se bodo oglašili, ko bo minil boleštni čas samopremagovanja in žrtev, in o praznoti v svojem življenju, ki jo je dosedaj mučila, in ki jej bo odslej še neznošnejša. In če se ji je morebiti tudi prikradel v srce rahel glas hude slutnje, da bo pozneje kdaj svoj korak obžalovala, ga je naglo udušila, preden bi jej še mogel preupiti njena plemenita čustva, in prigovarjala je Eski, naj jo zapusti, ker ni zaupala svojemu srcu, da ne bi morebiti omahovalo v svoji požrtvovalnosti.

»Sam si,« mu je rekla, naglo je govorila in se silila k mirnemu glasu, »sam si v velikem mestu, pa pogumen si in zvest. Taki značaji so redki in vredni ce legije. — Vsekakor pa, če hočeš kaj doseči, moraš imeti zlato v žepu in meč za pasom. Oboje ti bom dala in povedal

boš temnookemu dekletu, da je Valerija rešila tebe in njo!«

Njegove sinjemodre oči so počivale na njej z izrazom najglobokejše in najvnetejše hvaležnosti —.

In spet je vzklopela v njeni duši divja, koprneča ljubezen in grozila, da preplavi vsako drugo misel, vsako drugo čutenje —.

Pa njegov odgovor je kakor hladen val odnesel hrepenenje njenega vročega srca:

»Večno bova hvaležna! O, da bi mogla kedaj to našino hvaležnost pokazati! — Nikdar ne bova pozabila Valerije!«

Mirina je premišljevala, da izgleda njena gospodari-ca kakor kraljica, ko jo je poklicala in jej naročila, naj jej prinese mošnjo zlata iz sobe in meč, ki je visel v vestibulu, in naj oboje izroči Eski.

In ponosna, blede je stopala proti hiši, navidezno brezčutna za njegova zabavljanja. Pred pragom se je obrnila in mu dala roko v poljub.

V istem hipu se je vrnila Mirina iz hiše in je videla njen obraz, ko se je Eska sklonil nad njeno roko, in celo to lahkomišelnost dekle je ganila divja nežnost in otožnost, ki je sijala iz njenega obraza —.

Toda ko se je Eska vzravnil, je bil njen obraz spet hladen, miren in brezstrasten kakor marmor —.

In počasi je izginila v portiku in niti drzna Mirina ni imela poguma, da bi jo motila v njeni sobi —.

VI.

Velo listje —.

Neštete zvezdice so sijale na strehe carskega Rima. Koliko mnogoličnosti v željah, upih, strastih, pregrehah in čednostih, v veselju, razkošnosti in trpljenju so krile te strehe —! Kake neverjetnosti so se dogajale pod njimi, kaka nasprotstva so ločile tenke stene iz desk in opeke —!

se slavnemu Okrajnemu zastopu za velikodušen dar najiskrenejše zahvaljuje.

Dne 18. t. m. priredi praško pevsko društvo »Smetana« koncert v Götzovi dvorani. S tem nastopom začne društvo svojo umetniško turnejo po Jugoslaviji.

Jugoslovensko-češkoslovenski večer v Mariboru priredi v torek dne 4. aprila t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma Jugoslovensko-češkoslovenska Liga v Ljubljani. Večer je namenjen propagandi zblizanja čehoslovaške in naše države, zlasti pa medsebojnemu poznavanju vseh panog državnega, gospodarskega in kulturnega življenja. V to svrhu bo na večeru govoril Ligin predsednik dr. Karl Triller, prof. dr. Pivko pa bo predaval o prezidentu čehoslovaške republike, prof. Masaryku. Večera pa se udeleži osebno tudi generalni konzul g. dr. Otokar Beneš iz Ljubljane, kateri bo tudi govoril

na tem večeru. Vstopnina znaša radi kritja režijskih stroškov 1 dinar, dijaštvo pa ima prost vstop. Predavanje o Masaryku bo spremljalo nad 100 skioptičnih slik. Z ozirom na veliko važnost ter zanimiv spored vabimo mariborsko občinstvo, da se večera udeleži v častnem številu, da tako navzočemu odličnemu gostu in zastopniku prijateljske čehoslovaške dejanske pokažemo svoje odkritosrčne simpatije do bratskega čehoslovaškega naroda! — Pri večeru se bodo sprejemali tudi člani mariborske podružnice JČL.

Amaterfotografi! Za krajepisno revijo rabimo nujno slike mesta Maribor in njega okolice, Pohorja, raznih drugih mest, trgov in vasi, njih znamenitosti in lepe motive vseh vrst. Kopije naj bodo izdelane na svetlem papirju, da se kličjeji dajo boljše izdelati ter se naj pošljejo do najkasneje 10. aprila z navedbo kraja in amaterja na

Odsek amaterfotografij S. P. D. Maribor, Krekova ulica šte. 5-I. — Prosimo, da se tokrat odzovejo vsi gg. člani in tudi drugi amaterfotografi, ker gre za razširjanje krasot naših krajev. — Četrtek, 6. t. m., ob 8. uri odborova seja v Narodnem domu. — Brunon Rotter, t. č. načelnik.

Razne novice.

Ženska — inženier. Pred par dnevi je položila gđ. Elizabeta Wolf na nemški tehniki v Brnu zadnje izpite z izvrstnim uspehom. Potemtakem je omenjena gospodična prvi ženski inženier v čehoslovaški republiki.

Zanimiv slučaj. Dva neapolska lista: »Mezzogiorno« in »Mattino« («Predpoldan» in »Jutro«) sta po smrti papeža Benedikta XV. svojim čitateljem stavila vprašanje, koliko dni bo trajal konklava, kateri kardinal bo izvoljen za papeža in katero ime si bo nadejal. V obeh listih je 2000 čitateljev uganilo dobo konklava, 3024 jih je uganilo, da bo izbran kardinal Ratti, 245 čitateljev pa je točno odgovorilo na vsa tri stavljena vprašanja.

Post — zdravilo. Neki londonski bogataš se je iz zdravstvenih razlogov postil celih 28 dni. Ta post je baje jako »osvežil« njegovo telo. Prva jed, po kateri je segel, je bilo — meso.

Časopis, ki bo izhajal h krati v peterih jezikih. Povo-dom mednarodne gospodarske konference v Genovi bo tamkaj izhajal list v sledečih jezikih: angleškem, francoskem, nemškem, italijanskem in ruskem jeziku. Urejeval ga bo mednarodni uredniški odbor, ki bo stal iznad nacionalistične in strankarske politike. List bo odločno zastopal interese cele Evrope. Uredniki še niso določeni. Italijanski del bo urejeval bivši ministrski predsednik Francesco Nitti. Ako bo dovolj sredstev, bo list izhajal tudi po končanem zasedanju evropskih državnikov.

Izjava. Podpisana Iv. Ba-bič, urar v St. Petru pod Sv. gorami, obžalujem vse neresnične razšaljavke, izražene napram go-sp. Roziki Vehovar, ustno kot na doposlanih dopisnicah in sklenem mir pred pričami, da ne bom govoril ničesar več ter zahtevam, da se raznašalci takih novic strogo kaznujejo.

Lepo posestvo
rodovita zemlja na prodaj v Lajterspergo. FRANC ŽIZEK, Maribor, Meljska cesta šte. 1. 144

Dežne plašče Klobuke perilo

95

čevlje

dokolenice (gamaše), obleke, dežnike, palice, tržne torbice, potovalne košare, ročne torbice, motvoz (špaga) nudi v veliki izbiri po solidni ceni

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

Kostanjev les

kupuje po dnevnih cenah najdražje po dnevnih cenah izvozna trgovina

ERNEST MARINC, Celje, Kapucinska ul. 3

enako tudi druge vrste lesa posebno tesani les.

1-3 141

„Koranit“

asbestni škrlj, za pokrivanje streh

najboljše sredstvo sedanjosti.

KORANIT je neomejeno trpežen. KORANIT tehta na 1 m² samo 12 kg. KORANIT ne odzebe in je nepremočljiv. KORANIT se ne lomi in ne trga, je elastičen. KORANIT je popolnoma siguran proti ognju. KORANITA vihar ne more odtrgati. KORANIT-strehe ni treba popravljati. KORANIT streha je najcenejša, zato ker je KORANIT streha najbolj trpežna.

Vsa pojasnila daje in proračune pošlje:

1-4 140

Fran Hočevar

Žirovnica—Moste, Gorenjsko.

Glavni zastopnik »Koranita« za Slovenijo.

Livarna zvonov inž. Bühl

Maribor, Kopališka ulica 9

vabi preč. duhovščino, da si ogleda nove zvonove v naši livarni.

Inž. Bühl, livarna zvonov.

STAVBENO PODJETJE ACCETTO IN DRUGOVI DRUŽBA Z O. Z. MARIBOR

vogel: Frančiškanske in Wildenrainerjeve ulice.

Se priporoča. Cene zmerne. Postrežba točna in solidna. 3-12 131

Na drobno **TRGOVINA** Na debelo
emajlove, st. klene, porcelanaste in majolične posode se priporoča cenj. občinstvu

Albert Vicel, Maribor, Glavni trg 5.

Žepne ure precizijske in stenske popravljiva najsolidnejše tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica šte. 16. 28-30

Razglednice o rajnem lavantinskem škofu dr. Nap-tniku na mrtvaškem odru prodaja fotograf Burnik, Maribor, Slovenska ulica 16. 149

Posteljine vložke iz žice (Drahteinsätze)

domače delo, prvovrstno blago ima po zelo nizki ceni na prodaj Franc Edelstein, mizar v Mariboru, Krekova ulica 18. 1-2 148

Občni zbor podružnice S. P. D. v Mariboru, se vrši dne 10. aprila t. l. ob 20. uri v kmetijski sobi Narodnega doma v Mariboru z dnevnim redom: poročila načelnika, tamnika, blagajnika, računskih preglednikov, gospodajev in markacijskega odseka ter slučajnosti. Člani podružnice se vabijo, da se udeleže občnega zbora v čim največjem številu. Podružnica je prevzela lansko leto Mariborsko kočjo in bo gotovo zanimalo člane poročilo o gospodarstvu te kočje. 147

Razpis. Okrajni zastop ormoški razpisuje službo cestnega mojstra. Pogoji so označeni v Uradnem listu št. 29, stran 208. 208

Širite „Stražo“!

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica šte. 6, r. z. z n. z.

obrestaje od Novega leta naprej navadne vloge po

4 1/2 %

Tažne in večje vloge pa po dogovoru.

ELEKTROMOTORJE

za kmetijstvo in obrt priporoča tvrdka 2-3 135

Industrijsko električno podjetje
Inž. TURNŠEK & Co.
V LJUBLJANI, SODNA UL. 1
podružnica v Mariboru, Aleksandrova c. 44
EDISON - SAKS

Motorji so na zalogi, so prvovrsten fabrikat in se zanje jamči.

Na drobno!

Na debelo!

Poskusite

kupiti dobro surovo in žgano kavo, sladkor, vse vrste moke in riža, svinjsko mast, bučno in fino namizno olje, domačo slivovko, rum, fini špirit (vinski cvet), fini konjak, kekse, čokolado, kakao, orehe, bošniške češplje, sardine, Maggi v steklenicah in v kockah, sveče, razna čistila, barve za obleke, vinski kis, kisovo kislino, galico, žveplo, ličje (račjo) in vse drugo špecerijsko in kolonijalno blago v trgovini

MILOŠ OSET, Maribor
Aleksandrova cesta 45, naspr. gl. kolodvoru.
Telefon št. 15. 108

Cene zmerne!

Postrežba točna!